

Opetus- ja kulttuuriministeriö
PL 29
00023 VALTIONEUVOSTO

Viite VN/10226/2022

Ammatillisten tutkintojen ja koulutuksen järjestämisluvan muutos

Opetus- ja kulttuuriministeriö on päättänyt 9.9.2022 (VN/10226/2022) Vantaan kaupungin ammatillisten tutkintojen järjestämisluvasta. Vantaan kaupunki hakee järjestämislupa muutosta.

Järjestämislupa lisättävät tutkinnot

381241 Kasvatus- ja ohjausalan perustutkinto

Perustelut tutkintojen lisäämisestä järjestämislupa

Vantaan ammattiopisto Varian ensisijaisella toiminta-alueella, Uudellamaalla, asukkaiden ja työpaikkojen määrä kasvaa voimakkaasti. Varhaiskasvatuksen henkilöstöpula on koko pääkaupunkiseudulla vakava. Kunnallisesta varhaiskasvatuksesta puuttuu tällä hetkellä pääkaupunkiseudun tasolla 3500 työntekijää, joista 2000 on lastentarhanopettajia ja 1500 lastenhoitajia. Kaikki mahdolliset keinot tulee nyt ottaa käyttöön tämän valtavan ongelman ratkaisemiseen.

Vantaan kaupunki ja Vantaan yksityiset varhaiskasvatuspalvelut ovat ilmaisseet tarpeen vahvistaa henkilöstönsä osaamista. Tähän tarpeeseen Varia voisi paremmin vastata kasvatus- ja ohjausalan perustutkintoa järjestämällä. Variassa järjestetään jo kasvatus- ja ohjausalan ammatti- ja erikoisammattitutkintoa.

Työvoimapulasta ei selvitä lähivuosina pelkästään lisäämällä yliopistojen lastentarhanopettajankoulutusta. Koska korkeakoulutettuja opettajia ei tulla saamaan tarvittavaa määrää lyhyessä ajassa, tulee lastenhoitajien määrää kasvattaa. Muuten varhaiskasvatuksesta tulee puuttumaan nykyistäkin suurempi määrä varhaiskasvatuksen ammattilaisia. Osa lastenhoitajista koulutautuu myös myöhemmin opettajiksi, minkä vuoksi heidän koulutusmääräänsä on hyödyllistä kasvattaa. Korkeakoulutettujen varhaiskasvatuksen opettajien ja sosionomien merkittävä ja kasvava vaje vaikuttaa henkilöstön tarpeeseen siten, että kelpoiset lastenhoitajat toimivat ei-kelpoisina

määräaikaisina työntekijöinä näissä tehtävissä. Tämä lisää myös kelpoisten varhaiskasvatuksen lastenhoitajien määrän tarvetta.

Kasvatus- ja ohjausalan perustutkinto, varhaiskasvatuksen ja perhetoiminnan osaamisala, (180 osp), joka antaa lastenohjaajan tutkintonimikkeen, vastaa sisällöllisesti varhaiskasvatuksen lastenhoitajan työnkuvaa paremmin kuin sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon lähihoitajan tutkinto. Lisäksi kasvatus- ja ohjausalan perustutkinto mahdollistaa yhdenvertaisemmat koulutus- ja urapolkumahdollisuudet eri kulttuuritaustaisille opiskelijoille.

Variassa koulutetaan lähihoitajia, mutta sosiaali- ja terveysalan perustutkinnossa pakollisena oleva hoidollinen osaaminen (hoitotyö, lääkehoito ja lääkelaskut) ei houkuttele riittävästi sellaisia opiskelijoita, jotka haluaisivat töihin varhaiskasvatukseen. Koulutus, joka tähtää suoraan varhaiskasvatuksen lastenhoitajan työhön lisää alan arvostusta ja lastenhoitajan tutkinnon ja tehtäväkuvan pito- ja vetovoimaa. Lisäksi lastenohjaajakoulutus takaa osaamista varhaiskasvatuksessa työskentelyyn, mikä tukee laadukkaana varhaiskasvatuksen toteutumista ammattiosaamisen myötä. Lastenohjaajakoulutuksen tulisi olla samalla tavoin koulutuksen järjestäjien tarjonnassa kuin lähihoitajakoulutuksen.

Lasten tuen järjestäminen edellyttää koulutetun lisähenkilöstön tarvetta (varhaiskasvatustlain uudistus lasten tuen järjestämisestä). Vantaalla lasten tuen tarpeet ovat lisääntyneet.

Vantaan kaupungin strategia sisältää ammatillisen koulutuksen kehittämisen ja siinä on todettu olevan tarvetta kaupungin oman organisaation tuottamalle laaja-alaiselle ammatilliselle koulutukselle. Vantaan kaupungin ja Varian strategian toteuttamiseksi Varia on kehittänyt alueen yritysyhteistyötä ja kumppanuuteen perustuvia koulutus- ja työelämäpalveluja siten, että niissä yhdistetään Vantaan kaupungin elinkeino- ja työllisyyspalvelujen sekä alueen keskeisimpien yritysten osaamisen kehittämisen tarpeet Varian palvelukokonaisuuteen.

Tällä hetkellä Varia toteuttaa laajennetun oppisopimuksen kautta lastenohjaajakoulutusta ja ostaa koulutuksen toisilta koulutuksen järjestäjiltä. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että Vantaalla asuva, vantaalaisessa päiväkodissa töissä oleva henkilö joutuu matkustamaan esim. Järvenpäähän tietopuolisen koulutuksen takia. Varia ei voi osallistua oppisopimuskoulutuksissa kilpailutuksiin tietopuolisen koulutuksen järjestäjistä, koska Varialla ei ole osakeyhtiötä. Tietopuolisen koulutuksen järjestäjän ryhmissä on opiskelijoita eri paikkakunnilta, joten tietopuolisen koulutuksen järjestäminen Vantaalla vantaalaisille opiskelijoille ei ole mahdollista.

Monelle vantaalaiselle nuorelle oppisopimuskoulutus heti peruskoulun jälkeen ei myöskään ole mahdollinen vaihtoehto, joten saisimme enemmän opiskelijoita hakeutumaan lastenohjaajakoulutukseen, jos Varialla olisi lastenohjaajakoulutuksen järjestämislupa. Olisi

Muutoshakemus

2.10.2023

yhteiskunnallisesti ja yksilön kannalta huomattavasti helpompaa ja halvempaa saada koulutus Vantaalla.

Kasvatus- ja ohjausalan perustutkinto*Koulutuksen tarpeellisuus erityisesti ensisijaisen toiminta-alueen näkökulmasta*

Vantaalla varhaiskasvatuksen henkilöstövaje on 700 työntekijää, joista 500 opettajaa ja 200 lastenhoitajaa. Tulevina vuosina varhaiskasvatuksen henkilöstöä eläköityy ja lasten määrä kasvaa, jolloin vuoteen 2030 mennessä henkilöstöä puuttuu Vantaalta 1160. Kyse on valtavasta henkilöstövajeesta. Seuresta joudutaan nykytilanteessa tilaamaan Vantaan varhaiskasvatukseen keskimäärin 630 työvuoroa jokaisena toimintapäivänä. Vantaan yksityisestä varhaiskasvatuksesta puuttuu arviolta henkilöstöä samassa suhteessa kuin kunnallisessa, jolloin henkilöstövaje on tällä hetkellä 160, joista opettajia 130 ja lastenhoitajia 30. Vuoteen 2030 mennessä henkilöstöä puuttuu Vantaalta yksityisestä varhaiskasvatuksesta 250, joista 200 opettajaa ja 50 lastenhoitajaa.

NYKYTILANNE	Puuttuvaa henkilöstöä	Puuttuvaa henkilöstöä vuonna 2030 (huomioitu eläköityvät ja lasten määrän kasvu)
Kunnallinen varhaiskasvatus	-700	-1160
Yksityinen varhaiskasvatus	-160	-250
YHTEENSÄ	-860	-1410

Vantaan kaupunki työnantajana kannustaa ja tukee koulutettuja lastenhoitajia päteväytymään varhaiskasvatuksen sosionomeiksi sekä varhaiskasvatuksen opettajiksi. Mahdollisuuksia monimuoto-opintojen suorittamiseen työn ohella on tarjolla useampia eri koulutuspolkuja (Vantaan kaupungin saatavuusohjelman toimenpide 7). Lastenhoitajien jatkokoulutautuminen (korkeakoulututkinto) tarkoittaa myös lastenhoitajien tarpeen tietynlaista kasvua aina siihen asti, että tavoitteellinen 2030 henkilöstörakenne on toteutunut.

Koulutuksen toteuttamiseksi tarvittava osaaminen

Variassa järjestetään sosiaali- ja terveysalan koulutuksista sosiaali- ja terveysalan perustutkintoa, vanhustyön erikoisammattitutkintoa, vammaisalan ammattitutkintoa sekä kasvatus- ja ohjausalan ammatti- ja erikoisammattitutkintoa. Tutkinnoista on mahdollista suorittaa myös osia. Sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon sekä kasvatus- ja ohjausalan ammatti- ja erikoisammattitutkinnon koulutuksia toteutetaan Tikkurilan läheisyydessä Koivukylän toimipisteessä sekä Länsi-Vantaalla Myyrmäessä. Vuoden 2025 syksystä

koulutukset toteutuvat uudessa toimipisteessä Vehkalassa sekä jatkuvat Koivukylässä, jatkossa Koivukylään jäävä koulutus siirtyy uudelle Tikkurilan osaamiskampukselle. Variassa työskentelee näissä tutkintokoulutuksissa varhaiskasvatuksen ammatillisia opettajia. Heidän osaamisensa kattaa myös kasvatus- ja ohjausalan perustutkinnon sisällöt. Opettajilla on laaja työelämässä hankittu osaaminen verkostoineen ja kaikilla on pedagoginen kelpoisuus. Valmius koulutuksen aloittamiseen välittömästi luvan saamisen jälkeen on olemassa. Koulutusta toteutettaisiin sekä oppilaitosmuotoisena että oppisopimuksena. Variassa on varauduttu myös resurssien kasvattamiseen lisääntyvän opiskelijamäärän mukaisesti.

Yhteistyö työ- ja elinkeinoelämän kanssa

Varian sosiaali- ja terveysalan opetushenkilöstöllä on laajaa yhteistyötä ja verkostoitumista alueen varhaiskasvatuksen toteuttajien kanssa. Yhteistyötä tehdään monien alan toimijoiden kanssa, esimerkiksi päiväkotien ja koulujen kanssa, sekä kaupungin että yksityisten toimijoiden kanssa. Alueen työelämäyhteistyö on ollut toimivaa ja opiskelijoiden saaminen sosiaali- ja terveysalan sekä kasvatus- ja ohjausalan työpaikoilla tapahtuvan oppimisen jaksoihin on onnistunut sujuvasti.

Taloudelliset ja toiminnalliset edellytykset koulutuksen järjestämiseen

Varian talousarvio on osa Vantaan kaupungin kasvatuksen ja oppimisen toimialan talousarviota. Kaupungin viime tilikausien tulokset ovat olleet ylijäämäisiä. Varia on nettobudjetoitu yksikkö. Talousarvion puite määräytyy samoilla periaatteilla kuin valtionosuudet koulutuksen järjestäjille. Myös Varian viime vuosien tulos on ollut ylijäämäinen. Varia pystyy hoitamaan tästä tulevat taloudelliset velvoitteet.

Arviot koulutukseen kohdennettavista opiskelijavuosista

Vantaan ammattiopisto Varia tavoittelee kasvatus- ja ohjausalan perustutkinnolla noin 120 opiskelijavuotta.

Liitteet

Osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelma, Kasvatus- ja ohjausalan perustutkinto
Vantaan kaupungin kasvatuksen ja oppimisen lautakunnan päätöspöytäkirja